

Metsiemme kääpiä

Yleistietoa käävistä

Suomesta on tavattu yli 200 kääpälajia. Lajeja on lähes yhtä paljon kuin maassamme pesiviä lintulajeja. Useimmat käävät ovat puilla kasvavia lahottajasieniä. Muutama laji, kuten ruokasienenä tunnettu lampaankääpä, hajottaa kariketta tai elää juurisienenä vuorovaikutuksessa elävien puiden kanssa.

Näkemämme käävät ovat niiden itiöitä tuottavia lisääntymiselimiä, itiöemiä. Sienen rihmasto on puun sisällä näkymättömissä. Kääpien puista irti repimisestä ei ole hyötyä. Kääpiin onkin hyvä suhtautua kuin ne olisivat puussa kasvavia kukkia. Terve hyvin tuotettava metsä saadaan aikaan hyvällä metsänhoidolla. Tällaisessa metsässä on tilaa myös kääville ja muille lahoppuun asukkaille.

Jotta talousmetsien monimuotoisuus säilyisi, yhtenä tavoitteena on lisätä lahoppuuta monin eri tavoin. Lahoppuuta muodostuu metsälain suojelemille ja muille arvokkaille elinympäristöille, vesistöjen suojavyöhykkeille ja säästöpuuryhmiin. Vaikka säästöpuiden kaaduttua niiden maisemallinen arvo katoaa, niiden tärkeys kääville ja muille lahoppuun lajeille säilyy. Lahoppuun lisääntymisen odotetaan

Kansi: Pakurikääpä (ei julisteessa).

Pakurikääpä *Inonotus obliquus* Spränticka

Musta pakurikasvannainen on monivuotinen, mutta itse itiöemä yksivuotinen. Kasvannainen muistuttaa palanutta puuta. Pakurista on valmistettu teetä, jolla on lääkinnällisiä vaikutuksia. Itiöemä muodostuu kasvannaisen lähettyville kuoren ja puun väliin tuohen revetessä irti rungosta (itiöemä näkyy vasemmalla kuvan koko korkeudella). Pakurin lahottamassa puussa esiintyy mm. tikankääpä (*Gloeoporus dichrous*). Koivuilla yleinen, myös lepillä.

lisäävän myös kääpien määrää. Kääpien runsaus kertoo puolestaan myös muun lahopuusidonnaisen eliöstön hyvinvoinnista. Monet hyönteislajit ovat riippuvaisia tiettyjen kääpälajien itiöemistä tai niiden lahottamasta puuaineksesta. Myös yleisten lajien runsaus on siksi tärkeää.

Kääpälajisto on hyvin erikoistunutta. Eri lajit ovat sopeutuneet elämään vain tietynlaisella lahopuulla. Puulaji, rungon järeyys, lahoamisvaihe, seuralaislajit ja pienilmasto vaikuttavat siihen, mitä lajeja puulla esiintyy. Lahopuun maatuminen on hyvin pitkäaikainen prosessi, jonka eri vaiheissa elää erilaista lajistoa. Lajit siis vaihtuvat lahoamisen edetessä. Eräät kääpälajit elävät vain sellaisella puulla, jota jokin tietty kääpälaji on lahottanut aiemmin.

Käävät on itiöemän muodon perusteella rajattu sieniryhmä: niiden itiöitä tuottava pinta on samankaltainen kuin tateilla – se rakentuu pienistä rei'istä, pilleistä. Myös muutamit sitkeärakenteiset helttalliset lahottajasienet luetaan kääpiin kuuluviksi. Osalla käävistä on lakkiosa ja ne ulkonevat kasvualustasta. Monilta lajeilta lakkiosa puuttuu, ja niiden itiöemä on alustanmyötäinen. Tällaisia lajeja tapaa maassa makaavien runkojen sivustoilla ja alla.

Käävät jaetaan yksi- ja monivuotisiin itiöemän iän perusteella. Yksivuotiset lajit muodostavat uuden itiöemän joka vuosi, monivuotisten lajien sama itiöemä kasvaa muutaman vuoden tai jopa kymmeniä vuosia. Yksivuotiset lajit ovat rakenteeltaan pehmeitä tai sitkeitä, monivuotiset usein puumaisen kovia. Monivuotiset lajit ovat havaittavissa ympäri vuoden. Kaatuneiden maapuiden lajit saattavat toki jäädä talvella lumen peittämiksi. Yksivuotisten lajien esiintyminen painottuu syksyyn, mutta monia yksivuotisiakin lajeja voi havaita jo kesällä.

Kääpien lisäksi puita lahottavat sadat muut sienilajit: varsinaiset helttasienet, pienen pienet kotelosienet, orakkaat joilla on pillien sijaan piikit sekä pintarakenteeltaan vaihtelevat orvakat. Pillipinta erottaa käävät muista alustanmyötäisistä lahottajasienistä.

Kääpäjulisteeimme käsittää 44 kääpälajia eli noin viidenneksen Suomen kokonaislajistosta. Mukaan on valittu yleisiä ja helpoimmin tunnistettavia lajeja, mutta myös harvinaisia ja uhanalaisia lajeja. Tämä vihkonen, jonka on laatinut maisteri *Timo Lehesvirta* metsätalous- ja maankäyttöyksiköstämme, kertoo lyhyesti kääpäjulisteeimme lajien perustiedot. Julisteen valokuvat ovat Pekka Heinosen, Timo Lehesvirran ja Pertti Purasen ottamia.

Toivotamme kaikille tämän vihkosen käyttäjille jännittäviä metsäretkiä kääpien kiehtovaan maailmaan.

Kesäkuussa 2002

UPM-Kymmene Metsä

Aidaskääpä

Gloeophyllum sepiarium

Vedmussling

Monivuotinen, melko ohut. Yläpinta vyöhykkeinen, reunoilla kirkkaan oranssin väriä, vanhemmat osat keskellä tummempia, ruskeita. Alapinta helttamainen. Suosii

paahteisia paikkoja, ja on yleinen havupuun, useimmin kuusen lahottaja hakkuuaukeilla kantojen päällä ja kyljissä. Harvoin lehti-puulla. Yleinen.

Aniskääpä

Gloeophyllum odoratum

Luktticka

Monivuotinen, laakea, suuri. Yläpinta vyöhykkeinen, rosoinen, kimmoisa. Reunojen nuoret kasvuvyöhykkeet kirkkaan värisiä, keskemmältä tumma. Pillipinta tuoksuu anikselle. Tyypillisin vanhojen kuusenkantojen sahauspinnoilla, usein puron tai muun vesistön lähiympäristössä.

Haavankääpä

Phellinus tremulae

Aspticka

Monivuotinen, puumaisen kova. Yläpinta harmahtava, alapinta ruskea. Vain elävissä haavoissa, joissa hyvin yleinen. Usein vinosti alaspäin suuntautuneet itiöemät muo-

dostuvat vanhojen oksien arpikohtiin. Lahottaa haaparunkoja on-toiksi, ja on siksi esim. kolopesijöille tärkeä.

Huopakääpä

Onnia tomentosa

Luddticka

Yksivuotinen, jalallinen. Pyöreälakkinen. Yläpinta huopamaisen pehmeä, kellertävä tai ruskea. Kasvaa maassa ja on vanhojen havupuiden juuriloinen. Eteläinen, kalkkivai-kutteisilla kasvupaikoilla. Uhanalaisuusluokka: Silmälläpidettävä.

Häränkieli

Fistulina hepatica

Oxtungsvamp

Yksivuotinen, suuri, lyhyt jal-
kaosa. Yläpinta punainen ja
kiiltävä, alapinta kellertävä.
Etelärannikolla esiintyvä har-
vinainen tammen juuriloinen.
Itiöemä muodostuu tammen

tyviosaan. Uhanalaisuusluokka: Silmälläpidettävä.

Kantokääpä

Fomitopsis pinicola

Klibbticka

Monivuotinen, kiilamainen
tai laakea. Kiiltävällä yläpin-
nalla keltaisen ja punaisen sä-
vyjä, vanhat osat tummia.
Tunnusomainen hapanimelä
tuoksu. Tavallisin kuusella,
mutta myös männyllä ja lehtipuilla. Hyvin yleinen.

Karhunkääpä

Phaeolus schweinitzii

Grovtticka

Yksivuotinen, jalallinen, suu-
ri. Yläpinta aluksi kellertävä,
ruskettuu pian. Pillipinta vi-
hertävänkeltainen rusketuen
kosketuskohdista. Havupui-
den juuriloinen, kasvaa yle-
n

sä vanhan kilpikaarnaisen männyn juurella. Talousmetsissä vielä
harvinainen, hakkuuian ylittäneissä puissa. Puistoissa myös lehti-
kuusella ja sembramäntyjen alla.

Kariekääpä

Byssocorticium molliculum

Jordporing

Yksivuotinen, pieni, hyvin
pehmeä, valkoinen. Reuna
pumpulimainen, reunoilla
seittimäisiä rihmastojänteitä.
Kuusella ja männyllä, usein
runkon alasivustoilla näky-
mättömissä tai jo pitkälle ma-
atuneessa lahoaineksessa. Esimerkki
melko tavallisesta lajista, joka jää pienen koon ja piilossa olevan kas-
vupaikan vuoksi usein havaitsematta. Myös tunnistaminen on vai-
keaa, koska samannäköisiä lajeja on paljon.

Karvashaprakääpä

Postia stiptica

Bitterticka

Yksivuotinen, liidunvalkoinen. Maistettaessa hyvin kitkerä, mistä nimi. Kuusessa, harvoin muissa puissa. Elävien puiden vauriokohdissa, kannoilla ja kaatuneilla run-

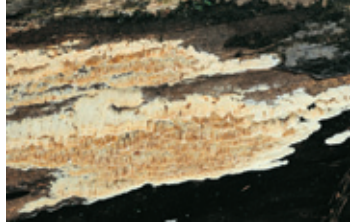
goilla. Samantyyppisiä muita lajeja esiintyy. Yleinen.

Kelokääpä

Antrodia sinuosa

Timmerticka

Yksivuotinen tai jatkaa vielä hetken kasvuaan talven jälkeen. Alustanmyötäinen. Pilleripinta oljenvärisen, harmaantuva. Pillit sokkeloisia. Tuoreena lakritsin tuoksu. Kaatuneilla keloilla, kaatuneissa kuusissa. Yleinen.

Kennokääpä

Datronia mollis

Hjortticka

Yksi- tai monivuotinen, pieni ja ohut, muodostaa hyvin pienen lakkiosan. Yläpinta tumma, vyöhykkeinen, Reuna poimuileva. Pillistö harmaa, pillit matalia ja kennomaisia.

Kaatuneiden lehtipuiden rungoilla ja oksistoissa, suosii haapaa ja pajuja. Myös hakkuutähteissä.

Ketunkääpä

Inocutis rheades

Rävticka

Yksivuotinen, yksittäin tai pieninä ryhminä. Nuorena kauniin kellanruskea, yläpinta karvainen. Alapinta okran tai oliivin ruskea, tuoreena voimakkaasti kiiltävä. Vain haavassa, sekä järeillä että hennoilla rungoilla kaikenikäisissä metsissä. Odotetaan yleistävän haapaa suosivan metsänhoidon seurauksena.

Koivunarinakääpä

Phellinus cinereus

Eldticka

Monivuotinen, kiilamainen tai laakea. Yläpinta aluksi ruskehtava, harmaantuu ja mustuu vanhetessaan. Alapinta ruskea. Arinakääpien lajiryhmä käsittää useita toisilleen

hyvin läheistä sukua olevia lajeja, jotka kuitenkin ovat uskollisia isäntäpuulleen. Koivunarinakääpä ilmestyy eläviin koivuihin. Hyvin yleinen.

Koivunhelttakääpä

Lenzites betulinus

Björkmussling

Yksivuotinen tai ylitalvinen, lakit ryhminä. Yläpinta vaalea ja paksukarvainen, levistä vihertyvä. Alapinnalla pillien sijaan heltat, mikä erottaa lajin vyökäävistä. Sitkeys ja jallattomuus erottaa lajin muista heltallisista lahottajasienistä. Lehtipuissa, tyypillisin hakkuuaukeilla koivunkannoilla ja hakkuutähteissä. Yleinen.

Yksivuotinen tai ylitalvinen, lakit ryhminä. Yläpinta vaalea ja paksukarvainen, levistä vihertyvä. Alapinnalla pillien sijaan heltat, mikä erottaa lajin vyökäävistä. Sitkeys ja jallattomuus erottaa lajin muista heltallisista lahottajasienistä. Lehtipuissa, tyypillisin hakkuuaukeilla koivunkannoilla ja hakkuutähteissä. Yleinen.

Koppelokääpä

Grifola frondosa

Korallticka

Yksivuotinen, jallallinen. Muodostaa kymmeniä lakkeja käsittävän pallomaisen itiöemän, jonka halkaisija on jopa puoli metriä. Yläpinta rusehtava tai harmaa, pillipinta valkea. Ainoastaan suurten tammien tyvillä maassa. Etelärannikolla. Koppelokääpää muistuttaa harvinainen viuhkokääpä, joka kuitenkin esiintyy Etelä- ja Järvi-Suomen lehdoissa ja lehtomaisilla kankailla eikä ole riippuvainen tammesta. Uhanalaisuusluokka: Vaarantunut.

Yksivuotinen, jallallinen. Muodostaa kymmeniä lakkeja käsittävän pallomaisen itiöemän, jonka halkaisija on jopa puoli metriä. Yläpinta rusehtava tai harmaa, pillipinta valkea. Ainoastaan suurten tammien tyvillä maassa. Etelärannikolla. Koppelokääpää muistuttaa harvinainen viuhkokääpä, joka kuitenkin esiintyy Etelä- ja Järvi-Suomen lehdoissa ja lehtomaisilla kankailla eikä ole riippuvainen tammesta. Uhanalaisuusluokka: Vaarantunut.

Kuhmukääpä

Phellinus punctatus

Kuddticka

Monivuotinen, ei erilaistunutta lakkiosaa. Pillipinta ruskea. Alustanmyötäisinä laikkuina pystyjen raitojen alaosissa. Venytettyä hau'ista muistuttavana melko paksuksi kasvanneena ohuilla lehtipuun rungoilla ja oksilla. Levinneisyys eteläinen.

Kuusenjuurikääpä

Heterobasidion parviporum

Rotticka

Monivuotinen, lakiton tai lakillinen. Lakki pieni mutta leveätyvinen, ruskea. Alapinta kermanvalkea. Itiöemän reuna vallimainen. Merkittävä kuusen lahottaja, maannousemasieni.

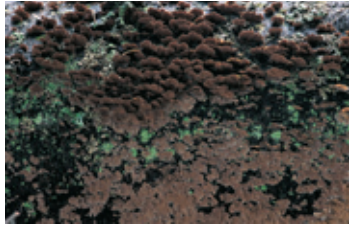
Männyllä ja muilla puilla esiintyy toinen merkittävä laji, männynjuurikääpä (*Heterobasidion annosum*), joka aiheuttaa tyvitervastautia. Molemmat lajit muistuttavat toisiaan suuresti. Nimenomaisesti talousmetsissä yleisiä. Kuusenjuurikäävän esiintyminen painottuu Etelä-Suomeen, männynjuurikääpä aiheuttaa eniten vahinkoa Salpausselällä ja Järvi-Suomessa. Hakkuiden yhteydessä juurikääpiä torjutaan biologisesti ruiskuttamalla kantoihin harmaa-orvakkasientä, joka menestyy kilpailussa juurikääpiä vastaan.

Kuusenkynsikääpä

Trichaptum abietinum

Violtikka

Yksivuotinen, pieni. Muodostaa runsaasti kynsimäisiä lakkeja maassa makaaviin kuusiin, esiintyy joskus muillakin puilla. Alapinta violetti, haalistuu pian rusehtavaksi. Mäntyä suosivalla männynkynsikäävällä (*Trichaptum fuscoviolaceum*) alapinta on säteittäinen vailla selkeää pillistöä.

Kuusenkääpä

Phellinus chrysoloma

Grantikka

Monivuotinen, kiilamainen, alustanmyötäinen osa usein laaja. Yläpinta tummanruskea, reuna terävä. alapinta kellanruskea, pillit sokkeloiset.

Vain kuusessa, kaatuneissa

puissa mutta myös elävien puiden alaoksien alla. Esiintyminen pohjoispainotteinen, Etelä-Suomen talousmetsissä harvinainen.

Lakkakääpä

Ganoderma lucidum

Lackticka

Yksivuotinen, jalallinen, voi kasvaa suureksikin. Yksivuotiseksi kovarakenteinen. Yläpinta kiiltävä, aluksi oranssi, myöhemmin tummanpunainen. Myös jalka punainen.

Itiöemien ympärillä oleva kasvillisuus on usein värjäytynyt ruskeaksi lakkakäävän itiöpölystä. Suosii tervalepän kantoja, myös muilla puilla, joskus kuusella runsas. Rehevillä mailla, suosii rannikkoseutuja, sisämaassa harvinaisempi.

Lamokääpä

Skeletocutis chrysella

Yksivuotinen, valkea. Äskettäin tieteelle uutena kuvattu laji, joka esiintyy kuusenkäävän lahottamassa puussa. Itiöemä muodostuu usein kuolleen kuusenkäävän pillipinnan päälle. Harvinainen. Uhanalaisuusluokka: Silmälläpidettävä.

Lattakääpä

Ganoderma lipsiense

Platticka

Monivuotinen, suuri, kiilaomainen tai laakea. Yläpinta rusehtava, vanhat osat harmaantuvat. Tyypillinen ”sienen tuoksu”. Valkealla alapinnalla hyvin usein erään

kärpäslajin (*Agathomyia wankowiczi*) tappimaisia muodostumia, jollaisia ei muilla käävillä ole. Lehtipuissa, suosii haapoja, myös puistopuissa.

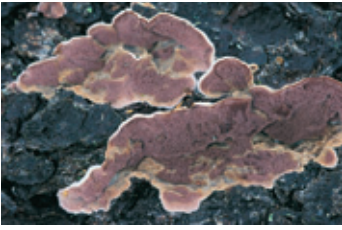
Lepänkääpä

Inonotus radiatus

Alticka

Yksivuotinen, itiöemät hyllymäisinä ryhminä. Yläpinta kellanruskeasta punaruskeaan, pillipinta ruskea, sivusta katsoen silkinkiiltainen. Tummanruskeat, murenevat edellisvuotiset käävät kiinni puussa. Lehtipuissa, suosii leppiä ja pähkinäpensasta. Yleisin rannikkoseudulla. Keltainen voikääpä (*Antrodiella hoehnelii*) kasvaa kuolleiden edellisvuotisten lepänkääpien päällä.

Lilakääpä

Skeletocutis lilacina

Yksivuotinen, pieni, lakiton tai lakit hyvin pieniä ja valkeita. Pillipinta violetti, pillit pienempiä kuin liilankävyllä. Liilankävyn lahoittama puu tuoksuu herukalle. Harvinainen. Uhanalaisuus-

suusluokka: Vaarantunut.

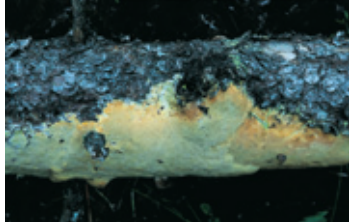
Lohkokääpä

Diplomitoporus crustulinus

Sprickporing

Yksivuotinen, ei muodosta lakkiosaa. Kellanvalkoinen, lopulta noin 3 mm paksu kuoren painanteita myötäilevä. Kuorellisilla maapuukuusilla, oksistossa ja ohuilla rungoilla. Samantyyppisiä lajeja on paljon. Harvinainen. Uhanalaisuus-

luokka: Silmälläpidettävä.

Okrakääpä

Hapalopilus rutilans

Lysticka

Yksivuotinen, typäkkä. Kokoona okranvärinen tai ruskea. Alapinta hieman pullea, kosketuskohdat ruskettuvat hieman. Itiöemät usein yksittäin. Lahoilla lehtipuilla. Melko

yleinen, muttei koskaan runsas.

Pinovyökääpä

Trametes ochracea

Zonticka

Yksivuotinen, usein suurina ryhminä. Yläpinta tiheään vyöhykkeinen, kirjava ja vaihtelevan värinen. Alapinta valkea. Kalantuoksuinen. Laholla lehtipuulla, hakkuutähteissä ja halkopinoissa. Hyvin yleinen.

Pohjankääpä

Climacocystis borealis

Trådticka

Yksivuotinen, kiilamainen, usein jalan aihe. Aluksi hunajankeltainen, myöhemmin valkea. Pillit sokkeloisia. Tyypillisesti suurina ryhminä. Havupuissa, suosii kuusta.

Esiintyminen vaihtelee vuosittain suuresti.

Punahäivekääpä

Leptoporus mollis

Kötticka

Yksivuotinen, typäkkä, aluksi hyvin pehmeä. Yläpuoli vaalea, punertava. Alapinta valkea, hieman punertava. Tummuu vanhemmiten tumman violetinpunaiseksi. Suosii

Etelä-Suomessa mäntyä ja Pohjois-Suomessa kuusta. Pohjoisessa yleisempi. Punahäivekääpä on talousmetsissä huomion arvoinen, ja sitä on käytetty metsien luonnontilaisuutta osoittavana lajina.

Punakääpä

Pycnoporus cinnabarinus

Cinnoberticka

Yksivuotinen tai pari vuotta kasvava. Kirkkaanpunainen, haalistuva. Esiintyy lehtipuilla maassa hakkuutähteillä ja rungoilla. Suosii paahteisuutta ja on yleinen hakkuuaukeilla

ja metsäpaloalueilla, myös tulvarannoilla.

Pursukääpä

Amylocystis lapponica

Lappticka

Yksivuotinen, aluksi punertavanvalkoinen, niljakas ja etanamainen, kovettuu ja tummuu vanhetessaan. Kosketuskohdista ruostenväriksi muuttuva, tuoreena voi-

makkaan suopursun tuoksuinen. Kuolleissa kuusen rungoissa vanhoissa metsissä. Hyvin harvinainen etelässä, pohjoisessa yleisempi. Arvokas luonnontilaisuutta ilmentävä laji. Uhanalaisuusluokka: Vaarantunut.

Pöckelökääpä

Piptoporus betulinus

Björkticka

Yksivuotinen, usein melko kookas, muoto munuaismainen. Tyven kiinnittymiskohta puuhun kuroutunut. Yläpinta sileä ja nahkamainen. Alapinta valkea. Ainoastaan koivuilla.

Itiöemät pysyvät puussa kiinni yli kasvukauden. Keltamusta kovakuoriainen, kirjopimikkä (*Diaperis boleti*), on yleinen pöckelökäävällä elävä kovakuoriainen.

Pörrökääpä

Cerrena unicolor

Slingerticka

Monivuotinen, lakit ryhminä. Yläpinta kermanvalkeasta harmahtavaan, usein levistä vihertynyt, pörrökarvainen. Alapinta vaalea, harmaantuva, sokkeloinen. Hyvin yleinen lehtipuiden laji.

Raidantuoksukääpä

Haploporus odoratus

Doftticka

Monivuotinen, nuorena kyhmymäinen, vanhemmiten kiihlamainen tai kaviomainen. Yläpinta ja alapinta kermanvalkeat, yläpuoli muuttuu myöhemmin tummapilkkuisiksi.

Vanhoissa elävissä ja äskeittäin kuolleissa vanhoissa raidoissa. Tuoreena ja kuivana voimakkaan aromaattinen tuoksu, jonka voi aistia jo useiden metrien päästä. Harvinainen. Uhanalaisuusluokka: Silmälläpidettävä.

Rikkikääpä

Laetiporus sulphureus

Svavelticka

Yksivuotinen, suuri. Voimakkaan keltainen, lakit ryhminä. Etelä-Suomessa vanhoissa tammimetsissä ja puistoissa hopeapajuilla.

Rusokantokääpä

Fomitopsis rosea

Rosenticka

Monivuotinen, pienikokoinen kantokäävän sukulainen. Yläpinta tumma, alapuolen pillipinta vaaleanpunainen. Etelä-Suomessa harvinainen, pohjoisessa yleisempi. Vaatii jä-

reitä kuusimaapuita. Uhanalaisuusluokka: Silmälläpidettävä.

Rusokääpä

Pycnoporellus fulgens

Brandtিকা

Yksivuotinen, punertavankeltainen. Pillit sokkeloisia. Kasvaa maassa makaavilla kuusenrungoilla, joita kantokääpä on aiemmin lahottanut. Harvinainen. Etelä-Suomessa, tavallisin Järvi-Suomessa.

Rustokääpä

Skeletocutis amorpha

Gulltিকা

Yksivuotinen, kynsimäinen, pieni, kasvaa ryhminä. Pienen lakin yläosa valkea. Tunnistetaan pillipinnasta, joka on keskiosista vaaleanoranssi tai lohenpunainen. Havupuissa,

hyvin yleinen sahatuilla männynkannoilla.

Sinihaprakääpä

Postia caesia

Blåtিকা

Yksivuotinen, pieni, sinertävä. Kuusen maapuurungoilla myöhään syksyllä. Haavalla esiintyy lähilaji, sinertävä pikkuhaprakääpä (*Postia alni*).

Sokkelokääpä

Daedaea quercina

Korkmussling

Monivuotinen, kiilamainen tai laakea, kova. Yläpinta vaaleanruskea, alapinnan pillistö hyvin sokkeloinen. Ainoastaan tammella, kannoissa, maapuissa ja elävän puun

kuolleissa oksissa. Elinvaatimustensa vuoksi melko harvinainen ja esiintyminen rajoittunut maan lounaisosiin.

Talvikääpä

Polyporus brumalis

Vinterticka

Yksivuotinen, jalallinen, siro. Lakki pyöreä, alla kulmikkaat pillit. Lehtipuiden laho-oksilla. Myöhäissyksyllä, itiömät näkyvissä seuraavaan kevääseen. Keväällä esiintyy ripsieli kevätkääpä (*Polyporus ciliatus*), jolla on pienemmät pillit.

Taulakääpä

Fomes fomentarius

Fnöskticka

Monivuotinen, nuorena kiilamainen, myöhemmin kavionmallinen. Kasvuvaiheessa yläpinnalta ruskea, sitten harmaantuva. Alapinta likaisenvalkoinen, kosketuskohdista

tummuva. Vanhoilla taulakäävillä ja sen lahottamassa puussa esiintyvät mm. pilliharsukka (*Trechispora mollusca*) ja sitkokääpä (*Antrodiella semisupina*). Sysipimikkä (*Upis ceramboides*) on esimerkiksi avointen paikkojen taulakääpäisillä puilla elävästä kovakuoriaisesta. Hyvin yleinen, lehtipuissa, runsain koivulla.

Tervakääpä

Ischnoderma benzoinum

Sotticka

Yksivuotinen, usein viuhkamainen. Yläpinta tervanruskea, kauniin vyöhykkeinen. Alapinta kermanvalkea, kosketuskohdat tummuvat. Nuorena hyvin pehmeä ja tahmea, sitkeytyy pian. Myöhään syksyllä kuusen kannoissa ja kaatuneissa rungoissa.

Viinikääpä

Gloeoporus taxicola

Blodticka

Yksivuotinen, ohut ja alustanmyötäinen, mutta muodostaa usein pieniä kynsimäisiä valkeita lakkeja. Reuna valkoinen, pillipinta viininpunainen tai oranssi. Tyypillinen rannikolla pystymäntyjen rungoilla ja latvoissa, muualla Suomessa myös maassa makaavilla kuusilla.

Kääpäaiheista kirjallisuutta

Käävistä voi oppia lisää tutustumalla alla lueteltuun suomenkieliseen kääpäkirjallisuuteen.

Halonen, P. ym. 2002. Oulun suistoalueen käävät. Oulun yliopisto, Biologian laitos, Kasvimuseo. 42 s.

Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. Toinen, uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus & Edita. Helsinki. 184 s.

Niemi, M. & Lehesvirta, T. 1999. Puiden pillipiipareita. Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri ry. 44 s.

Niemelä, T. Suomen kääpien määritysopas. Helsingin yliopiston kasvitieteen laitoksen monisteita. Uusin painos.

Niemelä, T. 2001. Käävät Helsingin puissa. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2001:14/Viherosasto. 42 s.

Ryman, S. & Holmåsén, I. 1987. Suomen ja Pohjolan sienet. WSOY, Porvoo. 718 s.

Vuokko, S. (toim) 1994. Suomen luonto. Kasvit. Osa 3. Gütersloh. 256 s.

UPM-Kymmene on suomalainen, kansainvälisesti toimiva metsäyhtiö, jonka juuret juontavat jo 1700-luvulle. UPM-Kymmene-konsernilla on Suomessa 30 puuta raaka-aineenaan käyttävää tehdasta, joiden vuotuinen puuntarve on yli 20 milj. m³. Valtaosa tästä puumäärästä saadaan kotimaan yksityismetsistä. Sitä varten UPM-Kymmene Metsä, joka on konsernin metsäosasto, tekee vuosittain lähes 40 000 puukauppaa.

UPM-Kymmene Metsä vastaa myös konsernin omien metsien hoidosta. Niitä on noin 900 000 hehtaaria. Metsäosastolla on oma taimitarha Joroisissa. Metsäosaston palveluksessa on yli 800 toimihenkilöä sekä yli 500 metsuria. Metsäkone- ja autoyrittäjiä ja heidän kuljettajiaan on noin 1 500.

UPM-Kymmene tarjoaa monipuolisia metsäpalveluja metsänomistajille, mm. metsäpalvelusopimuksen muodossa. Sopimuksia on tehty runsaat 7 000. Metsäpalvelusopimus on pitkäaikaiseksi tarkoitettu metsänomistajan ja UPM-Kymmenen välinen yhteistyösopimus, mikä laajimmillaan voi käsittää myös metsien hoidon.

UPM-Kymmene Metsä

PL 32, 37601 Valkeakoski
Puh. 0204 16 121, faksi 0204 16 120
www.upm-kymmene.com/metsa
www.puukauppa.com